

En Yakın k-Komsu (k-Nearest Neighbor)

Yapay Ogrenim alanında örnek bazlı öğrenen algoritmalarından bilinen kNN, eğitim verinin kendisini sınıflama (classification) amaçlı olarak kullanır, yeni bir model ortaya çıkartmaz. Algoritma şöyle işler: etiketleri bilinen eğitim verisi alınır ve bir kenarda tutulur. Yeni bir veri noktası görüldüğünde bu veriye geri donulur ve o noktaya “en yakın” k tane nokta bulunur. Daha sonra bu noktaların etiketlerine bakılır ve çoğunluğun etiketi ne ise, o etiket yeni noktanın etiketi olarak kabul edilir. Mesela elde 1 kategorisi altında $[2 \ 2]$, 2 kategorisi altında $[5 \ 5]$ var ise, yeni nokta $[3, \ 3]$ için yakınlık açısından $[2 \ 2]$ bulunmalı ve etiket olarak 1 sonucu dondurulmalıdır.

Ustte tarif edilen basit bir ihtiyaç, yöntem gibi görülebilir. Fakat yapay öğrenim ve yapay zeka çok boyutlarda örüntü tanıma (pattern recognition) ile uğraşır, ve milyonlarca satırlık veri, onlarca boyut (üstteki örnekte 2, fakat çoğunlukla çok daha fazla boyut vardır) işler hakikaten zorlaşabilir. Mesela görüntü tanımadaki veri $M \times N$ boyutundaki dijital imajlar (genellikle düzleştirilince $M \cdot N$ boyutunda) eğitim verisi, resimlerin kime ait olduğu etiket bilgisi olabilir. kNN bu tür multimedya, ve pek çok değişik çok boyutlu ortamda başarılı şekilde çalışabilmektedir. En yakın k komşunun içeriği bilgi çıkarım (knowledge extraction) amacıyla da kullanılabilir [2].

“En yakın” sözü bir koordinat sistemi anlamına geliyor, ve kNN, aynen k-Means ve diğer pek çok koordinatsal öğrenme yöntemi gibi eldeki çok boyutlu veri noktalarının elemanlarını bir koordinat sistemindeymiş gibi görür. Kiyasla mesela APriori gibi bir algoritma metin bazlı veriyle olduğu gibi çalışabilirdi.

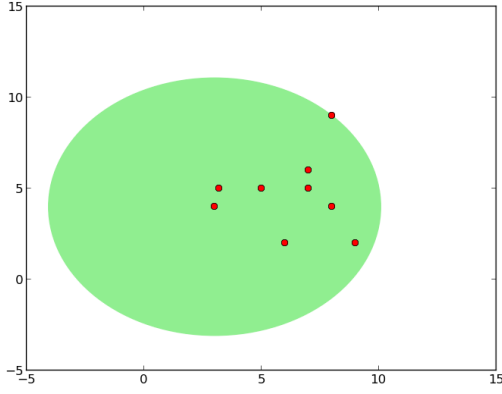
Peki arama bağlamında, bir veri obegi içinden en yakın noktaları bulmanın en basit yolu nedir? Listeyi bastan sonra taramak (kaba kuvvet yöntemi -brute force-) ve her listedeki nokta ile yeni nokta arasındaki mesafeyi teker teker hesaplayıp en yakın k taneyi içinden seçmek bir yöntemdir.. Bu basit algoritmanın yuku $O(N)$ 'dir. Eğer tek bir nokta arıyorsa idik, bu kabul edilebilir olabilirdi. Fakat genellikle bir sınıflayıcı (classifier) algoritmasının sürekli işlemesi, mesela bir online site için günde milyonlarca kez bazı kararları alması gerekebilir. Bu durumda ve N 'in çok büyük olduğu şartlarda, üstteki hız bile yeterli olmayabilir.

Arama işlemini daha hızlı yapmanın yolları var. Akıllı arama algoritmaları kullanarak eğitim verilerini bir ağac yapısı üzerinden tarayıp erişim hızını $O(\log N)$ 'e indirmek mümkündür.

Küre Ağaçları (Ball Tree, BT)

Bir noktanın diğer noktalara yakın olup olmadığının hesabında yapılması gereken pahalı işlem nedir? Mesafe hesabıdır. BT algoritmasının puf noktası bu hesabi yapmadan, noktalara değil, noktaları kapsayan “kürelele” bakarak hız kazandırmasıdır. Noktaların her biri yerine o noktaları temsil eden kürenin mihenk noktasına (pivot -bu nokta küre içindeki noktaların ortalamasal olarak merkezi de olabilir, herhangi bir başka nokta da-) bakılır, ve oraya olan mesafeye göre bir küre altındaki noktalara olabilecek en az ve en fazla uzaklık hemen anlaşılmış olur.

Mesela elimizde alttaki gibi noktalar var ve küreyi oluşturduk.

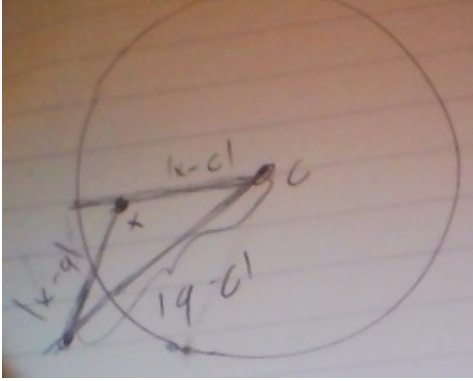

Bu kureyi kullanarak kure disindaki herhangi bir nokta q 'nun kuredeki “diger tum noktalar x 'e” olabilecegi en az mesafenin ne olacagini ucgensel esitsizlik ile anlayabiliriz.

Ucgensel esitsizlik

$$|x - y| \leq |x - z| + |z - y|$$

$||$ operatoru norm operatoru anlamina gelir ve uzaklik hesabının genelleştirilmiş halidir. Konu hakkında daha fazla detay için *Fonksinel Analiz* ders notlarımıza bakabilirsiniz. Kısaca söylenmek istenen iki nokta arasında direk gitmek yerine yolu uzatırsak, mesafe artacaktır. Tabii uzaklık, yol, nokta gibi kavramlar tamamen soyut matematiksel ortamda da işleyecek şekilde ayarlanmıştır. Mesela mesafe (norm) kavramını değiştirebiliriz, Oklitsel yerine Manhattan mesafesi kullanırız, fakat bu kavram bir norm olduğu ve belirttiğimiz uzayda geçerli olduğu için ugensel esitsizlik üzerine kurulmuş tüm diğer kurallar geçerli olur.

Simdi diyelim ki disaridaki bir q noktasından bir kure icindeki diger tum x noktalarına olan mesafe hakkında bir seyler soylemek istiyoruz. Ustteki sekilden bir ugensel esitsizlik cikartabiliriz,

$$|x - c| + |x - q| \geq |q - c|$$

Bunun dogru bir ifade oldugunu biliyoruz. Peki simdi yarıcapı bu ise dahil edelim, cunku yarıcap hesabi bir kere yapılıp kure seviyesinde depolanacak ve bir daha

hesaplanması gerekmeyecek, yani algoritmayı hızlandıracak bir şey olabilir bu, o zaman eğer $|x - c|$ yerine yarıçapı kullanırsak, eşitsizlik hala geçerli olur, sol taraf zaten büyüktü, şimdi daha da büyük olacak,

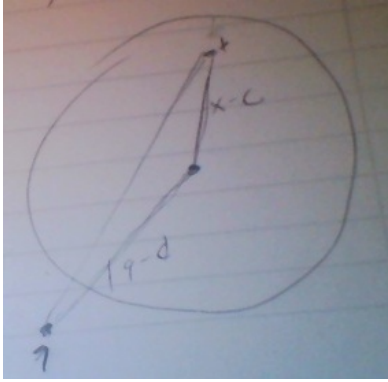
$$radius + |x - q| \geq |q - c|$$

Bunu nasıl böyle kesin bilebiliyoruz? Çünkü BT algoritması radius'u $|x - c|$ 'ten kesinlikle daha büyük olacak şekilde seçer). Şimdi yarıçapı saga geçirelim,

$$|x - q| \geq |q - c| - radius$$

Boylece güzel bir tanım elde ettik. Yeni noktanın kuredaki herhangi bir nokta x 'e olan uzaklığı, yeni noktanın mihenke olan uzaklığının yarıçapı çıkartılmış halinden *muhtakak* fazladır. Yani bu çıkartma işleminden ele geçen rakam yeni noktanın x 'e uzaklığına bir “alt sınır (lower bound)” olarak kabul edilebilir. Diğer tüm mesafeler bu rakamdan daha büyük olacaktır. Ne elde ettik? Sadece bir yeni nokta, mihenk ve yarıçap kullanarak kuredaki “diğer tüm noktalar hakkında” bir irdeleme yapmamız mümkün olacak. Bu noktalara teker teker bakmamız gerekmeyecek. Bunun nasıl ise yaradığını algoritma detaylarında göreceğiz.

Benzer şekilde

Bu ne diyor?

$$|q - c| + |x - c| \geq |q - x|$$

$|x - c|$ yerine yarıçap kullanırsak, sol taraf büyüyeceği için büyüklük hala büyüklük olarak kalır,

$$|q - c| + radius \geq |q - x|$$

Ve yine daha genel ve hızlı hesaplanan bir kural elde ettik (önceki ifadeye benzemesi için yer düzenlemesi yapalım)

$$|q - x| \leq |q - c| + radius$$

Bu ifade ne diyor? Yeni noktanın mihenke olan uzaklığına yarıçap “eklenirse” bu uzaklıktan, büyüklükten daha büyük bir yeni nokta / kure mesafesi olamaz, kuredaki hangi nokta olursa olsun. Bu eşitsizlik te bize bir üst sınır (upper bound) vermiş oldu.

Algoritma

Kure Agacları (BT) metodu önce kureleri, ağaçları oluşturmaktadır. Bu kureler hiyerarşik şekilde planlanır, tüm noktaların içinde olduğu bir “en üst kure” vardır her kurenin iki tane çocuk kuresi olabilir. Belli bir (disaridan tanımlanan) minimum r_{min} veri noktasına gelinceye kadar sadece noktaları geometrik olarak kapsamakla ilgili kureler oluşturulur, kureler noktaları sahiplenmezler. Fakat bu r_{min} sayısına erişince (artık oldukça alttaki) kurelerin üzerine noktalar konacaktır.

Önce tek kurenin oluşturulmasına bakalım. Bir kure oluşumu için eldeki veri içinden herhangi bir tanesi mihenk olarak kabul edilebilir. Daha sonra bu mihenkten diğer tüm noktalara olan uzaklık ölçülür, ve en fazla, en büyük olan uzaklık yarıçap olarak kabul edilir (her şeyi kapsayabilmesi için).

Not: Bu arada “tüm diğer noktalara bakılması” dedik, bundan kaçınmaya çalışmıyor muyduk? Fakat dikkat, “kure oluşturulması” evresindeyiz, k tane yakın nokta arama evresinde değiliz. Yapmaya çalıştığımız aramaları hızlandırmak - eğitim / kure oluşturma bir kez yapılacak ve bu eğitilmiş kureler bir kenarda tutulacak ve sürekli aramalar için ardi ardına kullanılacaklar.

Kureyi oluşturma algoritması şöyledir: verilen noktalar içinde herhangi birisi mihenk olarak seçilir. Sonra bu noktadan en uzakta olan nokta f_1 , sonra f_1 ’den en uzakta olan nokta f_2 seçilir. Sonra tüm noktalara teker teker bakılır ve f_1 ’e yakın olanlar bir gruba, f_2 ’ye yakın olanlar bir gruba ayrılır.

```
import pprint
import numpy as np
import dist

__rmin__ = 2

# node: [pivot, radius, points, [child1, child2]]
def new_node(): return [None, None, None, [None, None]]

def zero_if_neg(x):
    if x < 0: return 0
    else: return x

def form_tree(points, node):
    pivot = points[0]
    radius = np.max(dist.dist(points, pivot))
    node[0] = pivot
    node[1] = radius
    if len(points) <= __rmin__:
        node[2] = points
        return
    idx = np.argmax(dist.dist(points, pivot))
    furthest = points[idx, :]
    idx = np.argmax(dist.dist(points, furthest))
    furthest2 = points[idx, :]
    dist1 = dist.dist(points, furthest)
    dist2 = dist.dist(points, furthest2)
    diffs = dist1 - dist2
```

```

p1 = points[diffs <= 0]
p2 = points[diffs > 0]
node[3][0] = new_node() # left child
node[3][1] = new_node() # right child
form_tree(p1,node[3][0])
form_tree(p2,node[3][1])

# knn: [min-so-far, [points]]
def search_tree(new_point, knn_matches, node, k):
    pivot = node[0]
    radius = node[1]
    node_points = node[2]
    children = node[3]

    # calculate min distance between new point and pivot
    # it is direct distance minus the radius
    min_dist_new_pt_node = dist.norm(pivot,new_point) - radius

    # if the new pt is inside the circle, its potential minimum
    # distance to a random point inside is zero (hence
    # zero_if_neg). we can only say so much without looking at all
    # points (and if we did, that would defeat the purpose of this
    # algorithm)
    min_dist_new_pt_node = zero_if_neg(min_dist_new_pt_node)

    knn_matches_out = None

    # min is greater than so far
    if min_dist_new_pt_node >= knn_matches[0]:
        # nothing to do
        return knn_matches
    elif node_points != None: # if node is a leaf
        print knn_matches_out
        knn_matches_out = knn_matches[:] # copy it
        for p in node_points: # linear scan
            if dist.norm(new_point,p) < radius:
                knn_matches_out[1].append([list(p)])
                if len(knn_matches_out[1]) == k+1:
                    tmp = [dist.norm(new_point,x) \
                           for x in knn_matches_out[1]]
                    del knn_matches_out[1][np.argmax(tmp)]
                    knn_matches_out[0] = np.min(tmp)

    else:
        dist_child_1 = dist.norm(children[0][0],new_point)
        dist_child_2 = dist.norm(children[1][0],new_point)
        node1 = None; node2 = None
        if dist_child_1 < dist_child_2:
            node1 = children[0]
            node2 = children[1]
        else:
            node1 = children[1]
            node2 = children[0]

    knn_tmp = search_tree(new_point, knn_matches, node1, k)

```

```

        knn_matches_out = search_tree(new_point, knn_tmp, node2, k)

    return knn_matches_out

if __name__ == "__main__":
    points = np.array([[3., 4.], [5., 5.], [9., 2.], [3.2, 5.], [7., 5.],
                       [8., 9.], [7., 6.], [8, 4], [6, 2]])
    tree = new_node()
    form_tree(points, tree)
    pp = pprint.PrettyPrinter(indent=4)
    print "tree"
    pp.pprint(tree)
    newp = np.array([7., 7.])
    dummyp = [np.Inf, np.Inf] # it should be removed immediately
    res = search_tree(newp, [np.Inf, [dummyp]], tree, k=2)
    print "done", res

```

```

import numpy as np
import itertools

def dist(vect, x):
    return np.fromiter(itertools.imap
                        (np.linalg.norm, vect-x), dtype=np.float)

def norm(x, y): return np.linalg.norm(x-y)

if __name__ == "__main__":
    # small test
    points = np.array([[3., 3.], [2., 2.]])
    q = [1., 1.]
    print "diff", points-q
    print "dist", dist(points, q)

```

Procedure BallKNN ($PS^n, Node$)

```

begin
    if ( $D_{\min}^{Node} \geq D_{\text{sofar}}$ ) then          /* If this condition is satisfied, then impossible
        Return  $PS^n$  unchanged.              for a point in Node to be closer than the
                                           previously discovered  $k^{th}$  nearest neighbor.*/

    else if (Node is a leaf)
         $PS^{out} = PS^n$ 
         $\forall x \in Points(Node)$ 
        if ( $\|x - q\| < D_{\text{sofar}}$ ) then        /* If a leaf, do a naive linear scan */
            add  $x$  to  $PS^{out}$ 
            if ( $|PS^{out}| == k + 1$ ) then
                remove furthest neighbor from  $PS^{out}$ 
                update  $D_{\text{sofar}}$ 

    else                                     /* If a non-leaf, explore the nearer of the two
         $node_1$  = child of Node closest to q   child nodes, then the further. It is likely that
         $node_2$  = child of Node furthest from q further search will immediately prune itself.*/
         $PS^{emp} = BallKNN(PS^n, node_1)$ 
         $PS^{out} = BallKNN(PS^{emp}, node_2)$ 
end

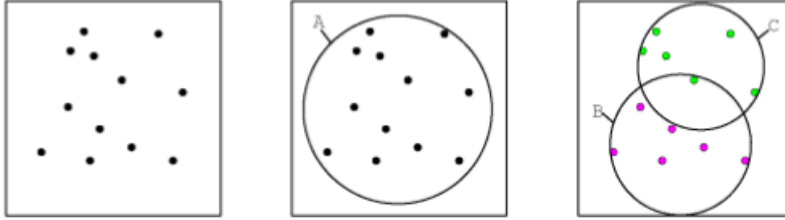
```

Bu iki grup, o anda islemekte oldugumuz agac dugumun (node) iki cocuklari olacaktir. Cocuk noktaları kararlaştırıldıktan sonra artık sonraki asamaya gecilir, fonksiyon `form_tree` bu cocuk noktaları alarak, ayri ayri, her cocuk grubu icin ozyineli (recursive) olarak kendi kendini cagirir. Kendi kendini cagiran `form_tree`,

tekrar basladiginda kendini yeni (bir) nokta grubu ve yeni bir dugum objesi ile bas-basa bulur, ve hicbir seyden habersiz olarak isleme koyulur. Tabii her ozyineli cagri yeni dugum objesini yaratirken bir referansi ustteki ebeveyn dugume koymayi unutmamistir, Boylece ozyineli fonksiyon dunyadan habersiz olsa bile, agacin en ustunden en altina kesintisiz bir baglanti zinciri hep elimizde olur.

Not: `form_tree` icinde bir numara yaptik, tum noktalarin f_1 'e olan uzakligi `dist1`, f_2 'e olan uzakligi ise `dist2`. Sonra `diffs = dist1-dist2` ile bu iki uzakligi birbirinden cikartiyoruz ve mesela `points[diffs <= 0]` ile f_1 'e yakin olanlari buluyoruz, cunku bir tarafta f_1 'e yakinklik 4 diger tarafta f_2 'ye yakinklik 6 ise, $4-6=-2$ ie o nokta f_1 'e yakin demektir. Ufak bir numara ile Numpy dilimleme (slicing) teknigini kullanabilmis olduk ve bu onemli cunku Boylece `for` dongusu yazmiyoruz, Numpy'in arka planda C ile yazilmis hizli rutinlerini kullaniyoruz.

Ek bazi bilgiler: kurelerin sinirlari kesisebilir.

Arama

Ustteki imaj icinde *BallKNN* olarak gosterilen ve bizim kodda `search_tree` olarak anilan fonksiyon arama fonksiyonu. Aranan `new_point`'e olan k en yakin diger veri noktalar. Disaridan verilen degisken `knn_matches` uzerinde fonksiyon ozyineli bir sekilde arama yaparken “o ana kadar bulunmus en yakin k nokta” ve o noktalarin `new_point`'e olan en yakin mesafesi saklanir, arama isleyisi sirasinda `knn_matches`, `knn_matches_out` surekli verilip geri dondurulen degiskenlerdir, Ingilizce koddaki P^{in}, P^{out} , un karsiligidirlar.

Arama algoritmasi soyle isler: simdi onceden olusturulmus kure hiyerarisisini ustten alta dogru gezmeye baslariz. Her basamakta yeni nokta ile o kurenin mihenkini, yaricapini kullanarak bir “alt sinir mesafe hesabi” yapariz, bu mesafe hesabinin arkasinda yatan dusunceyi yazinin basinda anlatmistik. Bu mesafe kure icindeki tum noktalara olan bir en az mesafe idi, ve eger eldeki `knn_matches` uzerindeki simdiye kadar bulunmus mesafelerin en azindan daha az ise, o zaman bu kure “bakmaya deger” bir kuredir, ve arama algoritmasi bu kureden isleme devam eder. Simdiye kadar bulunmus mesafelerin en azi `knn_matches` veri yapisi icine `min_so_far` olarak saklaniyor, Ingilizce kodda D_{sofar} .

Bu irdeleme sonrasi (yani vs kuresinden yola devam karari arkasindan) isleme iki sekilde devam edilebilir, cunku bir kure iki turden olabilir; ya nihai en alt kurelerden biridir ve uzerinde gercek noktalar depolanmistir, ya da ara kurelerden biridir (sona gelmedik ama dogru yoldayiz, daha alta inmeye devam), o zaman fonksiyon yine ozyineli bir sekilde bu kurenin cocuklarina bakacaktır - her cocuk icin kendi kendini cagiracaktır. Ikinci durumda, kurede noktalar depolanmistir, artik basit lineer bir

sekilde o tum noktalara teker teker bakilir, eldekilerden daha yakin olani alinir, eldeki liste sismeye baslamissa (k'den daha fazla ise) en buyuk noktalardan biri atilir, vs.

Daha alta inmemiz gereken birinci durumda yapilan iki cagrinin bir ozelligine dikkat cekmek isterim. Yeni noktanin bu cocuklara olan uzakligi da olculuyor, ve en once, en yakin olan cocuga dogru bir ozyineleme yapiliyor. Bu nokta cok onemli: niye boyle yapildi? Cunku icinde muhtemelen daha yakin noktalarin olabilecegi kurelere dogru gidersek, ozyineli cagrilarin teker teker bitip yukari dogru cikmaya baslamasi ve kaldiklari yerden bu sefer ikinci cocuk cagrilarini yapmaya baslamasi ardindan, elimizdeki `knn_matches` uzerinde en yakin noktalarini buyuk bir ihtimalle zaten bulmus olacagiz. Bu durumda ikinci cagri yapilsa bile tek bir alt sinir hesabi o kurede dikkate deger hicbir nokta olamayacagini ortaya cikaracak (cunku en iyiler zaten elimizde), ve ikinci cocuga olan cagrilar hic alta inmeden pat diye geri donecektir, hic asagi inilmeyecektir.

Bu muthis bir kazanimdir: zaten bu stratejiye liteturde “budamak (pruning)” adi veriliyor, bu da cok uygun bir kelime aslinda, cunku agaclarla ugrasiyoruz ve bir dugum (kure) ve onun altindaki hicbir alt kureye ugramaktan kurtularak o dallarin tamamini bir nevi “budamis” oluyoruz. Bir suru gereksiz islemden de kurtuluyoruz bu arada, ve aramayi hizlandiriyoruz.

Mesafeler

Algoritmanin mesafeleri anlatan kisiminda norm ve uzaylar gibi kavramlardan bahsettik. Yeni noktanin mihenke olan uzakliginin o kure icindeki tum diger noktalara olan uzakligini temsil edebilecegini soyledik: peki niye bu kavramlari direk bu sekilde anlatmadik, ve norm, ugensel esitsizlik gibi kavramlardan bahsettik? Cunku 2 ve 3 boyut sonrasi uzaylari gorsel olarak dusunmek mumkun degildir, istedigimiz kadar ellerimizi kollarimizi sallayalim, bu kavramlari gorsel olarak tarif edemeyiz, ve degisik bir norm (mesafe) olcutu kullanmayi secebiliriz. Bu her iki durumda da elimizde soyut matematik baglaminda saglam bir temel oldugunu bilmek algoritmanin genelligini, ve degisik sartlarda uygulanabilirliğini arttirir. Mesela Oklit mesafesi yerine Manhattan mesafesi kullansam bile, bu mesafenin olcutunun norm kurallarini uydugunu bildigim icin kNN yapisinin geri kalanini oldugu gibi kullanabilirim, cunku o yapinin gecerliligini normlar uzerinde gecerli ugensel esitsizlik uzerinde ispat ettim.

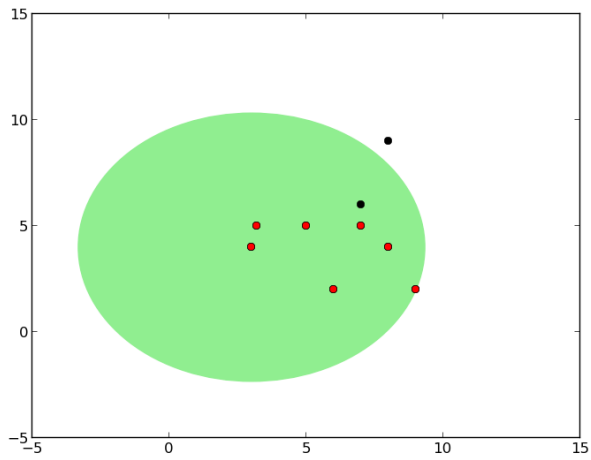
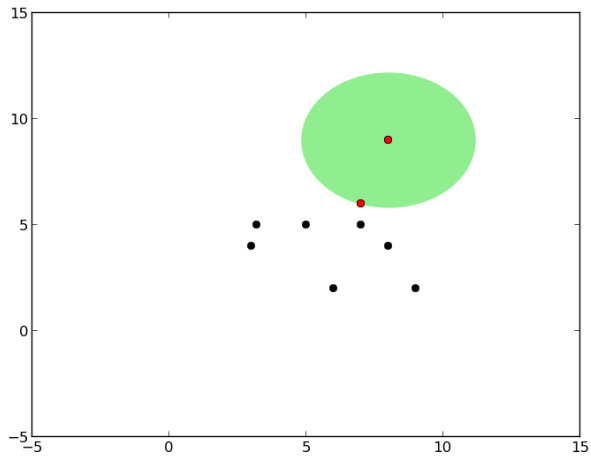
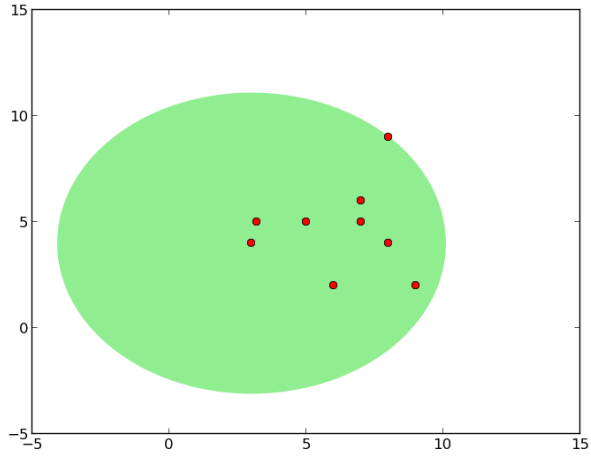
Model

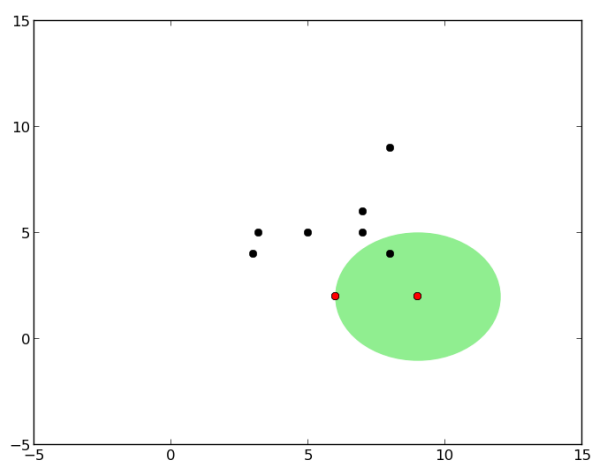
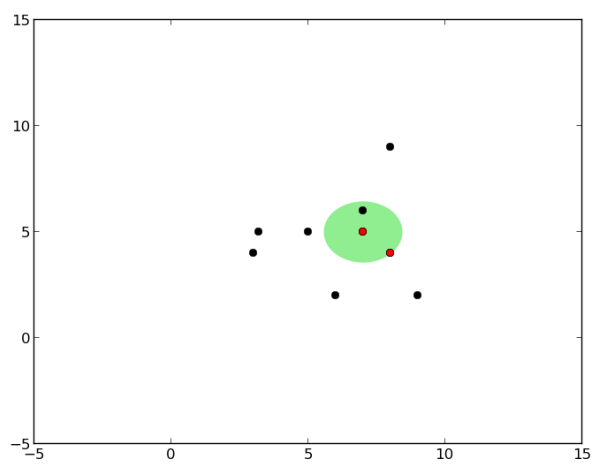
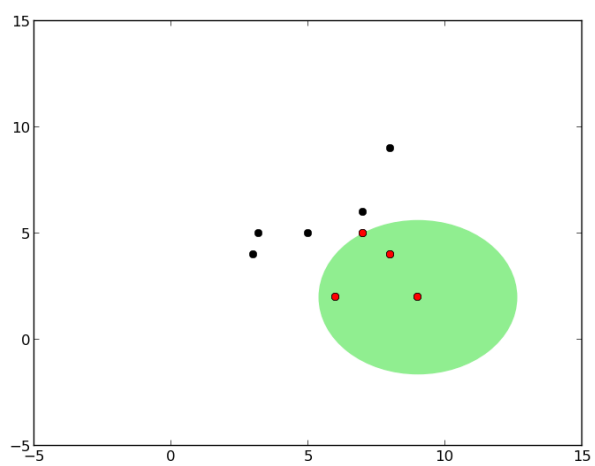
kNN'in model kullanmayan, model yerine verinin kendisini kullanan bir algoritma olarak tanittik. Peki “egitim” evresi sonrasi ele gecen kureler ve agac yapisi bir nevi model olarak gorulebilir mi?

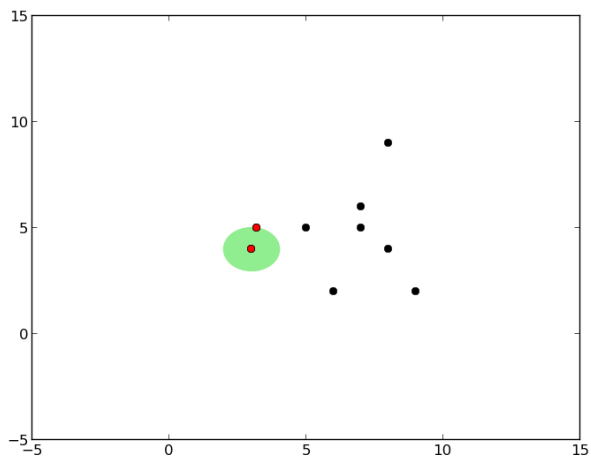
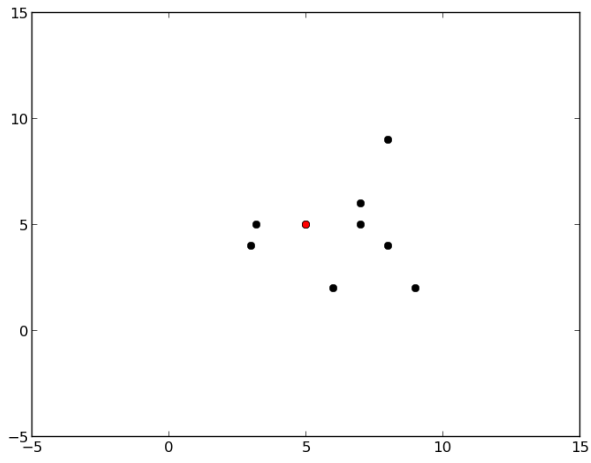
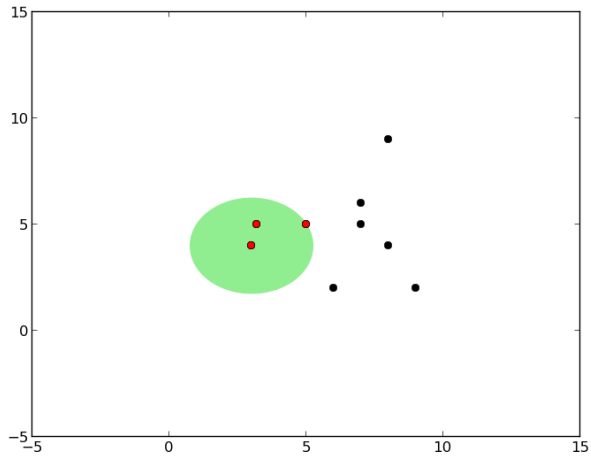
Bu onemli bir soru, ve bir bakima, evet agac yapisi sanki bir modelmis gibi duruyor. Fakat, mesela istatistiksel, grafiksel, yapay sinir aglari (neural net) baglaminda bakilrsa bu yapiya tam bir model denemez. Model bazli metotlarda model kurulunca veri atilir, ona bir daha bakilmaz. Fakat kNN, kure ve agac yapisini hala eldeki veriye erismek icin kullanmaktadir. Yani bir bakima veriyi “indeksliyoruz”, ona

erisimi kolaylastirip hizlandiriyoruz, ama ondan model cikartmiyoruz.
Agaci olusumu sirasinda kurelerin grafigi alttadir.

Kaynaklar

[1] Liu, Moore, Gray, *New Algorithms for Efficient High Dimensional Non-parametric*

Classification

[2] Alpaydin, *Introduction to Machine Learning*